

IN MEMORIAM NÉMETH JÁNOS

Dr. Németh János

1931 - 2013

Kukoricanevelő, tudományos tanácsadó, a mezőgazdasági tudományok doktora, címzetes egyetemi tanár. A magyar kukoricanevelés kiemelkedő egyénisége. A nemesítés

tudományát és a vetőmagelőállítás minőségi fejlesztését úgy tudta ötvözni a marketing munkával, hogy az a Gabonakutatónak és a magyar kukorica vetőmagüzletágnak egyaránt a javát szolgálta.

Dozmaton született. Szombathelyen a Faludi Ferenc gimnáziumban érettségizett. Egyetemi tanulmányait a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen kitüntetéses diplomával fejezte be. 1956-ban gyakornok a Kanotapusztai Állami Gazdaságban. 1957-től 1962-ig Angliában dolgozott Dr. Pap Endre mellett kukoricanevelő asszisztensként. 1963. január 15-től a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen tudományos munkatárs, kukoricanevelő, 1969-től pedig a Kukoricanevelői Csoport vezetője.

1971-ben a Földművelésügyi Minisztérium az akkor újjászervezett szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézetben a Takarmánygabona Főosztály vezetésével bízta meg. Fő feladata a kukoricanevelési program megszervezése volt. Iskolát teremtett. Fiatal munkatársait maga választotta ki, a team munka elveinek szem előtt tartásával. Pár éven belül olyan csapatot formált, amellyel a Gabonakutató kukoricanevelését eredményessé és szakmai körökben elismertté tette.

Az általa kialakított program alapelvei: azonos struktúrára épülő tenyészkeretek két eltérő környezetben (Táplánszentkereszt és Szeged), ahol a kollégák tiszteletben tartják az egyéni kezdeményezést, megvalósul egy egészséges verseny, de az eredmények egy közös csatornában realizálódnak.

Németh János átlagon felüli lexikális tudású, kapcsolatot kereső, és kapcsolatokat építő ember volt. Szegeden rövid idő alatt kiderült, hogy az általa fémjelzett kukoricanevelési program – az állami költségvetés szerény finanszírozása ellenére – nem szűkül csupán egy intézet falai közé zárt öncélú tudományos programmá, hanem egy széleskörű nemzetközi együttműködésre épülő nemesítési tevékenység lesz. Ugyanakkor a fiatal munkatársakat arra ösztönözte, hogy tudományos fokozatot szerezzenek, színvonalas, angol nyelven megjelenő folyóiratokban publikáljanak. A motiváción túl, mind szakmailag, mind emberileg ehhez minden támogatást megadott (külföldi tanulmányutak, kongresszusok stb).

A hetvenes években a bernburgi Gabonatermesztési Kutató Intézettel kötött kukoricanevelési együttműködés kiteljesedése a nyolcvanas években valósult meg. A bernburgi intézettel közösen előállított BEKE hibridek a volt NDK kukoricatermesztésének biológiai alapjául szolgáltak. Ugyanakkor, éveken át sok ezer tonna vetőmagexportot tettek lehetővé Magyarország számára.

Németh János munkásságának meghatározó része volt az amerikai Pioneer Hi-Bred International, Inc. céggel a kukorica együttműködési program megszervezése. Szakmai felkészültségével, anyanyelvi szintű angol nyelvtudásával és emberi kvalitásával meg tudta szerezni azt a bizalmat, ami ahhoz kellett, hogy egy ilyen együttműködés a hetvenes évek közepén létrejöhessen. A 20 éves Pioneer együttműködés előnyös helyzetet teremtett akkor, a hibrideket képviselő Gabonakutatónak, a hibridüzemeknek, a hazai és export irányú vetőmag kereskedelemnek. Ezen felül korszerű biológiai háttérrel biztosított az abban az időben szerveződő iparszerű termelési rendszereknek. Ezt a korszakot a magyar kukoricatermesztés aranykoraként jegyzik. Magyarország a kukorica hektáronkénti átlagtermésében a világ harmadik helyezettje lehetett.

Mindezen nemzetközi együttműködések szervezése mellett folyamatosan nagy gondot fordított a saját tulajdonú hibridek nemesítésére. Nevéhez 83 hibrid nemesítése kötődik.

A termékfejlesztésen túl legalább annyira fontosak voltak azok a nemesítési célok, amelyeket a kor igényéhez igazodva időben felismert és a termékekben realizált. A koraiság, a szárszilárdság, az egészséges szemtermés ma is meghatározó, értékmérő tulajdonságok.

A világ számos országába jutott el, sok- sok tanulmányúton vett részt, amelyek tanulságait mindig megosztotta munkatársaival.

Tudományos tevékenységét a kandidátusi és nagydoktori értekezések valamint a nagyszámú tudományos és ismeretterjesztő cikk fémjelzi. Tagja volt az MTA Növénynemesítési Bizottságának, a Magyar Növénynemesítők Egyesületének, az EUCARPIA-nak és a Crop Science Society of America-nak. Elnöke volt a SZAB Növénytermesztési és Növénynemesítési Szakbizottságának, a MAE Csongrád megyei Növénytermesztési Szakosztályának, és az EUCARPIA Déli Csoportjának. 1983-tól a Debreceni Agrártudományi Egyetem címzetes egyetemi tanára.

Munkáját számos kitüntetéssel ismerték el:

1970: Munka Érdemrend bronz fokozata; 1972: Kollektiv der Sozialistischen Arbeit (NDK); 1975: Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója; 1977: Fleischmann Rudolf Emlékplakett; 1977: Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója; 1980: Csongrád megyei Alkotódíj; 1981: Verdienter Züchter (NDK); 1981: Akadémiai Díj; 1982: Mokry Sámuel Díj; 1983: Állami Díj; 1986: Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója; 2004: Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje.

A kitüntetések, a díjak, egy nagyformátumú, racionálisan gondolkodó, iskolát teremtő növénynemesítő munkásságát ismerték el. Mi, a tanítványaid, munkatársaid büszkék vagyunk arra, hogy tanítónk, példaképünk voltál. Megtisztelő kötelességünknek érezzük, hogy szellemi örökséged nemzedékeken át megőrizzük.